

Dezvoltarea managementului cunoștințelor în dezvoltarea regională

Conf. Dr. Romulus Andreica, Rector Academia Comercială Satu Mare

Dr. Ghenadie Ciobanu, INCSMPS, București

Abstract

În acest articol ne-am propus o abordare complexă a dezvoltării managementului cunoștințelor la nivel regional în actualele condiții al construirii societății cunoașterii prin abordarea domeniilor de specializare inteligentă la nivel regional din România, rolul universităților din regiunile României și impactul asupra dezvoltării regionale, având în vedere specializările existente la ora actuală în universități și corelarea cu domeniile de specializare inteligentă abordate în Strategiile de specializare inteligentă existente la ora actuală în patru regiuni de dezvoltare. Pentru reușita unei asemenea obiectiv, un loc aparte în capitol revine problemei creativității, al dezvoltării managementului cunoștințelor în dezvoltarea regională.

Cuvinte cheie: managementul cunoștințelor, economie creativă,

Dezvoltarea economiei creative și necesitatea dezvoltării parteneriatelor între universitate și comunitate

Un loc aparte în dezvoltarea regională revine dezvoltarea economiei creative și managementului cunoștințelor. În articolul “ *Concepte și modele de managementul cunoștințelor aplicate în dezvoltarea regională*” autor (Neșțian A., 2007) vine cu concepte și modele de managementul cunoștințelor aplicate în dezvoltarea regională. În articol autorul s-a axat pe următoarele priorități: “Contextul apariției și aplicării managementului cunoștințelor, Modele teoretice din managementul cunoștințelor, Capitalul intelectual, Aplicarea modelelor de „ knowledge management” în dezvoltarea regională.” (Neșțian A., 2007) În societatea modernă contemporană rolul universităților este în continuă schimbare, actualmente sunt necesare parteneriate între universitate și comunitate, în vederea integrării mai eficiente pe piața muncii a absolvenților din universități, care devin deja și instrumente în dezvoltarea regională. În studiul “ Despre necesitatea parteneriatului dintre universitate și comunitate”, autorul (Frunzaru A., 2015) vine cu propuneri privind necesitatea parteneriatului dintre universitate și comunitate. Autorul susține: “În afara activității de bază, cea educațională de pregătire a specialiștilor cu studii universitare, de formare de noi generații și în vederea integrării acestora pe piața muncii, universitatea este un „incubator” de cunoaștere și de transmitere de norme, valori sau chiar ideologii în cadrul societății/comunității. Comunicatul Comisiei Europene din 5 februarie 2003, reflectă rolul universității într-o Europă a cunoașterii, instituțiile de învățământ superior sunt instrumente pentru dezvoltarea regională și pentru întărirea coeziunii europene. Dimensiunea regională a universității poate fi dată de dezvoltarea centrelor tehnologice și a parcurilor

științifice, proliferarea cooperării dintre mediul de afaceri și universități, expansiunea strategiilor de dezvoltare regională a universităților sau de rețelele regionale ale universităților.”(Frunzaru A., 2015) Conform documentului: „rolul jucat de universități ca surse de expertiză și catalizatori de numeroase parteneriate dintre mediul economic și cel social prin intermediul rețelelor este foarte relevant la nivel regional și local“. Pe de o parte, învățământul superior, este o modalitate de a asigura resurse umane performante necesare unei economii bazate pe cunoaștere și, pe de altă parte, o modalitate de a diminua riscul excluziunii sociale, a excluderii economice, sociale, informaționale sau politice din comunitate. Atât în experiența UE, cât și în experiența SUA, universitatea are posibilitatea de implicate în viața comunității: “(1) Implicarea în viața economică a comunității, prin furnizarea de resurse umane necesare pieței muncii și prin oferirea de cunoaștere/inovație; (2) Implicarea în viața socială a comunității, prin oferirea de expertiză (cunoaștere) cu privire la problemele sociale ale comunității; (3) Implicarea în viața civică a comunității, prin transmiterea unor norme sau valori care susțin cetățenia activă.” (Frunzaru A., 2015)

Relația universitate-comunitate și dezvoltarea economică Construirea economiei bazate pe cunoaștere, în care componenta de inovație este esențială, ce susține importanța universității pentru prosperitatea economică a societății. La formarea rețelelor regionale de inovație, în colaborare cu agenții economici, universitățile, institutele de cercetare (publice sau private), centrele de consultanță, asociații patronale, bănci sau alte instituții socio-economice. Implicarea universității într-o rețea de instituții cu rol în inovarea la nivel comunitar, Comisia Europeană face distincția dintre cluster regionale (regional cluster), rețele regionale de inovație (regional innovation network) și sisteme regionale de inovație (regional innovation system). Universitatea oferă (sau poate oferi): a) *informații, comunității privind temele de cercetare abordate* de instituțiile de cercetare și care sunt rezultatele acestor demersuri științifice. b.) resurse de muncă înalt calificată necesare economiei bazate pe inovare, în diverse domenii de specialitate, c.) cursuri de specialitate necesare pieței muncii. Transformările din societatea moderna, atât cele pozitive, cât și acele cu efect negativ (crize economice, financiare) au transformat învățământul superior într-un învățământ de masă, a reșezat rolul universității, departe de comunitate sau de publicul larg. Universitatea, pe lângă activitatea ei de bază, trebuie să se implice în rezolvarea problemelor comunității, inclusiv prin intermediul unor abordări interdisciplinare, să se implice activ în soluționarea problemelor concrete cu care se confruntă regiunea, și să poată răspunde la problemele sociale, economice și de mediu, și la rezolvarea unor fenomene conflictuale și contradictorii unde știința și cunoștințele își pot spune cuvântul. Un loc aparte revine **parteneriatului universitate – comunitate și rezistența la schimbare**. Conform studiului (Frunzaru A., 2015) : “În primul rând, este nevoie de o dezbatere transparentă cu privire la barierele care se opun acestei relații, cum ar fi: cultura instituțională, sistemul de recompense, diseminarea rezultatelor cercetării sau resursele alocate. În al doilea rând, este nevoie de construirea acestor relații, prin stabilirea clară a obiectivelor, costurilor, riscurilor și rezultatelor. În ultimul rând, partenerii comunitari trebuie implicați în cercetare, iar nevoile lor trebuie să fie la fel de importante ca cele ale universității.” Parteneriatul Universităților poate fi orientate cu

autoritățile publice centrale și locale, cu ONG-rile, și implicarea în problemele sociale ale comunității, promovarea valorilor democratice și a cetățeniei, implicarea în dezvoltarea comunității.

Rolul universităților românești în dezvoltarea locală și regională

În societatea modernă de astăzi, la dezvoltarea regiunilor un rol important le revine instituțiilor de învățământ superior. În România unele universități aflate în regiunile de dezvoltare își au istoria lor, tradiții, și rezultate în activitatea de pregătire a cadrelor pe parcursul a mai multor decenii dar și în cercetările științifice și dezvoltarea culturii, educației, al sănătății publice și al dezvoltării social-economice al regiunilor.

Rolul universităților românești în dezvoltarea locală și regională. În opinia autorului (Ianoș I., 2008): *“Restructurarea fundamentală a regiunilor și așezărilor umane implică numeroși actori locali. În cadrul acestora universitățile pot juca un rol important datorită potențialului de cercetare și educație. În paralel cu procesul de restructurare a învățământului superior din România, universitățile trebuie să devină tot mai implicate la nivel regional și local. Potențialul de implicare al unei universități românești este în rezolvarea problemelor locale și regionale, în asigurarea condițiilor pentru dezvoltare rapidă. Implicarea directă se observă datorită capacității de cercetare a unei particularizări a nevoilor pentru o soluție mai bună. Implicarea indirectă a universității implică instruirea de specialiști, de care beneficiază și comunitățile locale. În procesul de instruire un rol important îl joacă studiul programei.”*

Definirea importanței domeniului și plasarea sa în contextul temei generale a învățământului superior din România Din Analiza diagnostic “ Universitățile și mediul socio-economic” (Coordonator Munteanu R & Popescu S.) lucrare apărută în urma Proiectului ne propunem să facem trecerea în revistă a importanței subdomeniului pentru învățământul superior.

Formarea creativității cadrelor didactice universitare Relevanța cercetării teoretice și a bazelor metodologice (Morozov A., 2004) de formare a creativității, pentru cadrele didactice universitare (dar este valabil și pentru profesorii din colegii) este determinată de o semnificație socială și practică a problemei persoanei creatoare a profesorului de auto-îmbunătățire și auto-actualizare în profesie. În stadiul actual al dezvoltării sociale în contextul ajustării structurale și îmbunătățirea conținutului învățământului pedagogic universitar din Romania, există necesitatea de a căuta în mod activ noi rezerve de formare de înaltă calitate, inclusiv profesori și competența lor profesională și maturitate personală. Ordinea socială a societății moderne, dezvoltarea personalității creatoare sunt îndeplinite doar parțial fără a exista o metodologie bine structurată. Este necesar să elaborăm cursuri pentru stimularea și dezvoltarea creativității și a spiritului inovator pentru formarea de studenți - personalități care să se poată manifesta creativ atât în procesul de învățare cât și în activitatea practică Condiții moderne socio-economice, diverse contradicții din societate, se reflectă în necesitatea reformei conceptului actual de formare a cadrelor didactice universitare, formarea conceptului de abordare individuală și creativă la pregătirea studentului - viitorul profesor, capabil de auto-dezvoltare creativă. Acest lucru implică găsirea de noi conținuturi și forme de organizare a formării cadrelor didactice în sistemul de

educație continuă, subliniind componenta metodologică, din care o componentă importantă este dezvoltarea imaginației creatoare și capacitatea sa de a auto-dezvolta. Cerințe care se aplică individului și societății, a identificat necesitatea unor schimbări majore, atât în conținutul învățământului, și în tehnicile de predare. Noua situație în societate și sistemul de învățământ necesită pregătirea unui nou tip de cadru didactic, care poate lucra eficient într-un mediu în continuă schimbare. Profesorul trebuie să nu numai cu un nivel ridicat de cultură generală, competența psihologică și pedagogică, precum și abordări inovatoare pentru rezolvarea diverselor situații psihologice și pedagogice, își organizează activitatea pe baza creativității. Activitatea pedagogică de componente moderne permite profesorului pentru a simula posibilele modificării în organizarea, structura și conținutul procesului de învățământ; intenționat face ajustări în timp util atunci când se utilizează tehnologii educaționale și inovații; formează obiectivul de formare și educare a studenților, luând în considerare oportunitățile educaționale, dificultățile studenților în studiul problemelor și discipline specifice, precum și în alte activități, rezultatele aplicării diferitelor metode, tehnici, instrumente ale procesului de învățământ; să pună în aplicare abordarea centrată pe student, de evaluare a potențialului (abilități personale de business, abilități mentale, comportament; planifice altor activități profesionale și educaționale). Creșterea capacității de inovare la nivel național, dezvoltarea culturii inovării, sunt provocări la nivel de sistem, referindu-se la componenta de generarea de cunoaștere. În Studiul “ Technology, productivity and job creation – best policy practices , The OECD jobs Strategy, Highlights”, (OECD, 1998) se spune că: “Schimbarea tehnologică conduce la o creștere economică pe termen lung, a productivității și îmbunătățirea standardelor de viață. Este totuși un proces de "distrugere creatoare". Noile tehnologii distrug locuri de muncă în unele industrii, în special în rândul persoanelor slab calificate, creând în același timp locuri de muncă, care sunt adesea în diferite industrii și necesită abilități diferite. Acest proces a condus la crearea de locuri de muncă, ca noi industrii înlocui pe cele vechi și aptitudinile lucrătorilor să se adapteze la schimbare și extinderea cererii. Schimbările tehnologice rapide de astăzi cuplat cu restructurarea în curs de desfășurare în economiile OCDE conduce la o anumită tehnologie asociată cu șomaj și suferință socială. “ Tehnologia are un impact deosebit asupra ocupării forței de muncă la nivelul întregii economii, care este pozitiv, cu condiția ca mecanismele de traducere a tehnologiei în locuri de muncă să nu fie afectate de deficiențe în sistemele de formare și de inovare și rigiditățile produselor, al forței de muncă și a piețelor financiare.” Țările OECD sunt în căutarea de reforme ample și coerente de politică pentru a consolida contribuția tehnologiei la creștere, a productivității și a locurilor de muncă. Aceasta rămâne în mare parte neexploată, cu politici care nu sunt încă adaptate la caracteristicile și problemele economiilor bazate pe cunoaștere. Pe baza acestor constatări, acest raport contribuie la procesul de reformă în curs de desfășurare în țările OECD în două moduri: prin identificarea rolurilor corespunzătoare ale guvernului în ceea ce privește legăturile dintre tehnologie, productivitatea și crearea de locuri de muncă într-un mediu politic caracterizat de globalizare a crescut, trecerea la economia bazată pe cunoaștere, natura sistemică a avansului tehnic și schimbarea modelelor de guvernare finanțare și strategii inovatoare firmelor; prin evaluarea inovației și tehnologiei politicilor de difuziune în țările OCDE și să ofere recomandări

specifice fiecărei țări cu privire la modul în care ar trebui îmbunătățite politicile tehnologice, precum și modul în care acestea ar putea fi mai bine puse în aplicare și integrate cu alte reforme.

Din sistemele educaționale europene

În Raportul OECD: „Dezvoltarea economiei cunoașterii schimbă cerințele pieței muncii pentru competențe și abilități. Există dovezi conform cărora a avut loc îmbunătățirea pregătirii profesionale în toate economiile OCDE, parțial derivată de o creștere a cererii de competențe și parțial ca răspuns la creșterea nivelului de educație în rândul populațiilor. Forțele jocului, sugerează că sunt necesare creșteri ale nivelului general de educație. Niveluri mai ridicate de educație sunt necesare nu numai doar pentru a pregăti mai bine lucrătorii din domeniul cunoașterii.” Conform studiului (Education at a Glance2014, OECD indicators). Indicatori OECD Education Systems program (INES) urmăresc măsurarea performanței sistemelor educaționale naționale în ansamblul ei, mai degrabă decât să se compare entități instituționale sau a altor individuale sub-naționale. Există o creștere a recunoașterii faptului că multe caracteristici importante ale dezvoltării, funcționarea și impactul sistemelor de învățământ poate fi evaluată numai printr-o înțelegere a rezultatelor învățării și a relațiilor lor cu intrări și procese la nivelul indivizilor și instituțiilor. Pentru a ține cont de aceasta, cadrul indicatorului distinge între un nivel macro, două mezo niveluri și un nivel micro al sistemelor de educație.

Statistica învățământului superior

Tabel 1. Studenții înscriși în învățământul superior în țările membre UE

	2013	2014	2015
Uniunea Europeană (28 țări)		18,859,761	
Belgia	488,488	495,910	
Bulgaria	283,959	283,294	278,953
Republica Cehă	427,441	418,624	
Danemarca	291,147	301,399	
Germania (untă după 1990)	2,780,013	2,912,203	2,977,781
Estonia	64,806	59,998	55,214
Irlanda	199,428	203,912	
Grecia		677,429	:
Spania	1,969,413	1,982,162	1,963,924
Franța	2,338,135	2,388,880	:
Croația	164,623	166,061	:
Italia	1,872,693	1,854,360	:
Cipru	31,965	33,674	37,166
Letonia	94,474	89,671	:
Lituania	159,695	148,389	:
Luxembourg	:	:	6,896
Ungaria	359,040	329,455	307,729
Malta	12,574	12,610	13,216
Olanda			

Austria	422,778	421,225	425,972
Polonia	1,902,718	1,762,666	
Portugalia	371,000	362,200	
România	618,157	578,706	
Slovenia	97,706	90,622	85,616
Slovacia	209,543	197,854	:
Finlanda	309,009	306,080	302,478
Suedia	436,603	429,444	
Regatul Unit al Marii Britanii	2,386,199	2,352,933	
Islanda	19,097		
Liechtenstein	845	830	750
Norvegia	255,416	264,207	268,231
Elveția	279,619	289,570	
Fosta Yugoslavie Republica Macedonia,	60,682	60,572	
Serbia		242,848	
Turcia	4,975,690	5,472,521	
Japonia	3,862,749	3,862,460	

Sursa: Eurostat, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics

Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation [educ_uae_enrt01]

(Datele extrase în decembrie 2015. Cele mai recente date: Informații Eurostat suplimentare, tabele principale și baze de date. actualizare articol planificat: Noiembrie în 2016. Acest articol prezintă statistici privind educația terțiară în Uniunea Europeană (UE) și face parte dintr-o publicație online, pe educație și formare în UE.)

Din tabelul de mai sus putem observa că numărul cel mai mare de studenți revine Germaniei cu 2.780.013 studenți în 2013 cu o creștere în 2014 la 2.912.203 studenți, urmată de UK cu 2.386.199 studenți în 2013 cu o cădere nesemnificativă până la 2.352.933 în 2014. Pe locul trei este Franța cu un număr de studenți de 2.338.135 în 2013 , și în 2014 cu 2.388.880. Pe locul patru este Spania cu 1.969.413 în 2013, până la 1.982.162 în 2014 și cu 1.963.924 în 2015. Pe locul cinci este Polonia , cu 1.902.718 în 2013 , și cu o cădere până la 1.762.666. În Italia cu un număr de studenți de 1.872. în 2013, 1.854.360 în 2014. La vecinii noștri din Ungaria în 2013 – 359.040 , în 2014 – 329.455, în 2015 – 307.729 , Bulgaria 283.959 în 2013, 283.294 în 2014, 278.953 în 2015. Turcia 4.975.690 în 2013, 5.472.521 în 2014. Cel mai mic număr înregistrează țările Liechtenstein cu 845 studenți în 2013 , 830 – în 2014 , 750 – în 2015 Islanda cu 19.097 în 2013 , Malta cu 12,574 – în 2013 ; 12.610 – în 2014 ; 13.216 - în 2015. Cipru 31.965 – în 2013, 33.674 – în 2014, 37.166 – în 2015. În România situația a evaluat 618.157 – în 2013, cu o cădere până la 578.706 în 2014.

Tabel 2. Numărul de studenți în UE și România în universitățile publice

	2013	2014	2015
Uniunea Europeană 28	13,684,099	14,468,917	

Romania	402,712	485,149	
---------	---------	---------	--

Sursa : Eurostat , <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/>

Numărul de studenți în instituțiile publice a evaluat de la 402.712 studenți în 2013 , la 485.149 , care a fost în creștere ceea ce înseamnă că tinerii se orientează mai mult spre universitățile publice.

Tabel 3. Numărul de studenți în universitățile private în UE și România

	2013	2014	2015
Uniunea Europeană		5,099,815	
Romania	215,445	93,557	

Sursa: Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/>

La instituțiile private numărul studenților a avut o cădere drastică, de la 215.445 studenți în 2013, la 93.557 studenți în 2014.

Distribuția pe sexe a participării În 2013, femeile au reprezentat 54,3% din totalul studenților din învățământul superior din UE-28. Printre cei care studiază pentru masterat (57,4%), ceva mai mici pentru cei care studiază pentru diplome de licență (53,5%) și care urmează cursuri de scurtă durată (53,4%). Pentru studiile de doctorat, majoritatea (53,6%) au fost bărbați. În 2013, aproape trei cincimi din numărul total de studenți terțiar în Polonia, Suedia, Slovacia și statele membre baltice erau femei. Printre unele dintre domeniile în care numărul total de elevi a fost relativ scăzut a existat o diversitate mai mare între statele membre: ponderea absolvenților în domeniul serviciilor a fost mai mult decât dublu față de media UE-28 în Austria, Croația și Estonia; pentru agricultură și studii veterinare din Republica Cehă și Croația au raportat acțiuni care au fost mai mult decât dublu față de media UE-28, ridicându-se la mai mult de trei ori mai mare decât media UE-28 în Grecia. În cadrul UE-28 (cu excepția Poloniei), aproape de trei cincimi (57,1%) din totalul absolvenților din 2013 au fost femei; această pondere a fost ușor mai mare (59,7%) pentru științele sociale, de afaceri și de drept, a ajuns la două treimi pentru umaniste și arte, și a depășit trei sferturi pentru sănătate și bunăstare și pentru educație.

Pentru învățământul terțiar ponderea a fost de 31,7% în rândul persoanelor în vârstă de 25-54 ani și 19,5% în rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 55-74. Strategia Europa 2020 stabilește o serie de obiective principale, inclusiv una pentru învățământul terțiar, și anume faptul că până în anul 2020, proporția de copii de 30-34 ani cu un nivel de educație terțiară ar trebui să fie de cel puțin 40%; în 2014, ponderea a fost de 37,9%.

Personalul didactic și raporturi de personal student. Au existat 1,4 milioane de persoane care predau în învățământul superior în UE-28 (cu excepția Danemarcei și Estonia; 2012 date referitoare la Luxemburg, în 2013, din care 83,900 oferite cursuri terțiare de scurtă durată. Mai mult de un sfert (26,7%) de personalului didactic terțiar din învățământul în UE-28 au fost localizate în Germania, cu puțin peste o zecime fiecare în Spania (10,9%) și Regatul Unit (10,5%). Aproape trei cincimi (59,0%) din anii UE-28 (cu excepția Danemarcei și Estonia; 2012 date referitoare la Luxemburg), cadre didactice din învățământul superior, în 2013 au fost bărbați, o cotă care a trecut de două treimi din Grecia (66,9%) și Malta (67,6%), dar a scăzut sub paritate în Finlanda (49,3%), Lituania (44,5%) și Letonia (43,7%).

Tabel 4. Ocuparea forței de muncă în domeniul tehnologie și cunoștințe intensive în domenii la nivel național (Total)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UE 28	222,427	218,507	215,641	215,725	215,285	214,881	217,708	220,100
UE 27	220,662	216,757	213,958	214,109	213,727	213,363	216,147	218,514
Romania	9,369	9,243	8,713	8,528	8,605	8,549	8,614	8,535

Sursa: Eurostat , Employment in technology and knowledge – intensive sectors at the national level, by sex (from 2008 onwards, NACE Rev.2) [htec_emp_nat2]

La nivelul UE 28 avem o evoluție constantă cu o scădere nesemnificativă față de anul 2008 de la 222.427 , la cea mai mică valoare de 214.881 în 2013 cu o revenire la 217.708 în 2014, și 220.100 în 2015. În România avem următoarea evoluție, în 2008 – 9.369 cu o cădere anuală permanentă până în 2015 la o cifră de 8.535 persoane angajate în domeniu.

În perioada 2008-2015 în România avem 29,8 % în 2008 , 30,2 % (2009_ , 32,1 % , urmând o descreștere permanentă de la 30,2 % în 2011, la 30,6 – în , 29,2 % - în anul, și respectiv de 26,4 % în anul 2015.

Concluzii

- Modelele teoretice din managementul cunoștințelor sunt strâns corelație cu problematica actuală a dezvoltării regionale și oferă posibilitatea clarificării unor aspecte importante ale acesteia. În contextul dezvoltării societății cunoașterii și a noii economii, elementele definitorii pentru competitivitatea unei regiuni, trebuie să fie implementate în politicile de dezvoltare regională, care va valorifica eficient capitalul intelectual al regiunii.
- În societatea modernă contemporană rolul universităților este în continuă schimbare, actualmente sunt necesare parteneriate între universitate și comunitate, în vederea integrării mai eficiente pe piața muncii a absolvenților din universități, care devin deja și instrumente în dezvoltarea regională.
- Universitatea oferă resurse de muncă înalt calificată necesare economiei bazate pe inovare. Instituțiile de învățământ superior oferă nu numai absolvenți pregătiți în diverse domenii de specialitate, ele pot oferi și cursuri de specialitate necesare pieței muncii.
- În societatea modernă de astăzi, la dezvoltarea regiunilor un rol important le revine instituțiilor de învățământ superior. În România unele universități aflate în regiunile de dezvoltare își au istoria lor, tradiții, și rezultate în activitatea de pregătire a cadrelor pe parcursul a mai multor decenii dar și în cercetările științifice și dezvoltarea culturii, educației, al sănătății publice și al dezvoltării social-economice al regiunilor.
- Relevanța cercetării teoretice și a bazelor metodologice de formare a creativității, pentru cadrele didactice universitare (dar este valabil și pentru profesorii din colegii) este determinată de o semnificație socială și practică a problemei persoanei creatoare a profesorului de auto-îmbunătățire și auto-actualizare în profesie.
- Tehnologia are un impact deosebit asupra ocupării forței de muncă la nivelul întregii economii, care este pozitiv, cu condiția ca mecanismele de traducere a tehnologiei în locuri de muncă

- Pe întreg teritoriul UE-28, o treime (32,7%) dintre toți studenții din învățământul superior au studiat științele sociale, de afaceri sau de drept în 2013, cu mai multe femei decât elevii de sex masculin în acest domeniu al educației. Cea de a doua cea mai câmp comun al educației a fost de inginerie, de fabricație și studii legate de construcție, care au reprezentat 15,7% din totalul studenților din învățământul terțiar. În acest domeniu, trei sferturi dintre elevi au fost de sex masculin. Al treilea domeniu de studiu a fost de sănătate și bunăstare, cu 13,2 % din toți studenții din învățământul superior.
- Personalul didactic și raporturi de personal student-academice Au existat 1,4 milioane de persoane care predau în învățământul superior în UE-28 (cu excepția Danemarcei și Estoniei; 2012 date referitoare la Luxemburg, în 2013, din care 83,900 oferite cursuri terțiare de scurtă durată.

Bibliography:

1. *** Education at a Glance 2014, OECD indicators, ISBN 978-92-64-21132-2 (print) ISBN 978-92-64-21505-4 (PDF), <http://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>
European Commission, Youth, (2012) Developing the creative and innovative potential of young people through non-formal learning in ways that are relevant to employability, Expert Group Report, Rethinking Education, COM (2012) 669
http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/creative-potential_en.pdf
2. Eurostat, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics
Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation [educ_uoe_enrt01]
3. Popescu A., (2014) Strategii educative de activizare a creativității studenților ingineri, Revista Studia universitatis Moldaviae, nr.5(75)Seria “științe ale educației”, ISSN 1857-2103, ISSN online 2345-1025 p.44-47
[https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Studia%20universitatis_Stiinte%20ale%20educatie_i_5\(75\)_2014.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/Studia%20universitatis_Stiinte%20ale%20educatie_i_5(75)_2014.pdf)
4. Iancu Ș. (2009)., Societatea cunoașterii necesită gândire. The society of knowledge needs thought, Revista Cogito, Nr. 2 ISSN: 2066-7094 , ISSN Online: 2247 – 9384, ISSN – L: 2068 – 6706
5. Ianoș I. , (2008) The role of the romanian university in local and regional development ,Geographica Timisiensis, vol. 17, nr. 1-2, (pp. 17-31)
http://edu2025.ro/UserFiles/File/LivrabileR1/diagnostic_panel4.pdf
6. Nestian, S. A. (2007), Concepte și modele de managementul cunoștințelor aplicabile pentru dezvoltarea regională în Revista de Management-Marketing (CNCSI B+), ISSN 2069-8887 , ISSN-L 1842-0206 Nr. 1, 2007, p. 27- 44
<http://www.managementmarketing.ro/> ,
<http://www.managementmarketing.ro/pdf/articole/46.pdf>

7. Martin P. , Morris R. , Rogers A. , Martin V. & Steven Kilgallon S. , (2009/10) Encouraging Creativity in Higher Education; The Experience of the Brighton Creativity Centre, Annual Conference of the Group for Learning in Art and Design (GLAD) Retrieved on Nov, Vol.6
8. Frunzaru V. , (2015) Despre necesitatea parteneriatului dintre universitate și comunitate, Revista Sfera Politicii nr. 4 (186) Disponibil la adresa <https://issuu.com/sferapoliticii>
9. Mansell, R., (1998), and When Uta, „Knowledge Societies: Information Society for Sustainable Development”, Oxford University Press, (Ch.I, Building innovative societies).
10. Bridgstock R. & Cunningham S., Creative labour and graduate outcomes: implications for higher education and cultural policy, International Journal of Cultural Policy, 2016 Vol. 22, No. 1, 10–26, <http://dx.doi.org/10.1080/10286632.2015.1101086>
ISSN: 1028-6632 (Print) 1477-2833 (Online) Journal homepage: <http://www.tandfonline.com/loi/gcul20>
11. Morozov A. V. , (2004) Formirovanie creativnosti prepodovatelei vissei şkolî v sisteme neprerîvnogo obrazovania, referat Teză de doctorat Морозов, А. В. (2004) Формирование креативности преподавателя высшей школы в системе непрерывного образования, Москва,
<http://www.dissercat.com/content/formirovanie-kreativnosti-prepodavatelya-vysshei-shkoly-v-sisteme-nepreryvnogo-obrazovaniya#ixzz4ROS0bmls>
12. Nussbaum, M.C. (1997). *Cultivating humanity: a classical defense of reform in liberal education*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press. ISBN 9780674179493
13. Pink D.H. (2006) A Whole New Mind, THE BERKLEY PUBLISHING GROUP Published by the Penguin Group , New York, ISBN 1-57322-308-5
14. Negus, K. & Pickering, M., (2004) Creativity, Communication and Cultural Value. Sage Publications. London-Thousand Oaks-New Delhi , ISBN 0-7619-7075-4, ISBN -7619-7076-2(pbk)